

Міністерство освіти і науки України
Саарландський університет
Університет в Палермо
Турецький Гіресунський університет
«ARTIFEX» Університет в Бухаресті
Державна вища технологічно-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича в Ярославі
Державна вища професійна школа в Коніні
Європейський гуманітарний університет у Вільнюсі
Інститут обліку і фінансів НААН України
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Державний біотехнологічний університет
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Полтавський державний аграрний університет
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
Львівський національний університет природокористування
Кафедра обліку та оподаткування

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ: ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ

МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
27-28 БЕРЕЗНЯ 2024 РОКУ

ЛЬВІВ 2024

УДК 330.341.1:005.92

О-17

Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27-28 березня 2024 р. Львів: ЛНУП, 2024. 578 с.

ISBN

Організаційний комітет:

Людмила ГНАТИШИН – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування;

Станіслав ВАСИЛІШИН – д.е.н., професор, САРА, провідний науковий співробітник відділу обліку та оподаткування, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», директор, ТДВ «Інститут обліку і фінансів» НААН, м. Київ;

Наталія КАЩЕНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет;

Катерина ПИЛИПЕНКО – д.е.н., професор кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Тетяна ЧЕРНЯВСЬКА – доктор наук, професор, Державна вища професійна школа в Коніні, Польща;

Рафаел ЧЛОЧІ – професор, декан факультету економічного інжинірингу та бізнесу, Технічний університет Молдови;

Оксана ПРОКОПИШИН – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування, відповідальний секретар конференції;

Наталія ЖИДОВСЬКА – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування;

Ольга МАЛЕЦЬКА – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування, Львівський національний університет природокористування;

Наталія ТРУШКІНА – к.е.н., старший дослідник, докторант, старший науковий співробітник, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України;

Любов ДРАНУС – к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту, Чорноморський національний університет імені Петра Могили;

Наталія КАНЦЕДАЛ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Полтавський державний аграрний університет;

Ольга ЛЕГА – к.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування, Полтавський державний аграрний університет;

Ірина ГУМЕНЮК – к.е.н., доцент, декан факультету економіки, управління та діджиталізації, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

Марина ПОЛЕГЕНЬКА – к.е.н., доцент кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет.

У збірнику представлено матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти». Результати наукового пошуку можуть бути використані для подальших наукових досліджень та формування нових наукових ідей.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

За вигляд, зміст, достовірність та відсутність плагіату у тезах відповідають автори.

© Львівський національний університет природокористування, 2024

Кафедра обліку та оподаткування, 2024

УДК 351.824.11

Богдан ДЕРЕВЯНКО

*доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник
відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки,
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова Національної академії наук України», м. Київ*

РОЛЬ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕНЕРГЕТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ДЕРЖАВИ

Завдяки жорсткій конкуренції в усіх без винятку галузях і сферах людської діяльності сучасна економіка невпинно розвивається, вишукуючи і пропонуючи усе нові і нові способи, методи, форми виробництва. У сучасному бізнесі можуть вижити і конкурентно перемогти компанії, які перманентно удосконалюють свою діяльність, невпинно знижуючи собівартість продукції. При цьому удосконалюються, уточнюються та вишукуються можливості економії у тих процесах, у яких ще двадцять років тому ніхто й не думав вишукувати економію. І це відбувається постійно. Так, сім років тому нами піднімалися питання комерціалізації та впровадження у діяльність суб'єктів господарювання досягнень технічних наук, покликаних забезпечити максимально точне вимірювання споживання електроенергії [1; 2]. А вже сьогодні майже усім побутовим споживачам електроенергії в Україні компанія-постачальник за власний кошт замінила прилади обліку споживання електричної енергії. Якщо раніше прилади обліку не фіксували споживання електроенергії у випадку підключення великого побутового приладу (наприклад, пральної машинки) до мережі за відсутності запуску його у роботу, то тепер така дія буде зарахована власнику приладу (умовної пральної машинки) у використання приблизно 1,5 кВт/год. електроенергії на місяць. Раніше втрати електроенергії через спротив матеріалів, заземлення та інші фізичні причини списувалися на природні витрати і, відповідно, відносилися на собівартість постачальника. Сьогодні частина таких природних витрат приносить прибуток енергопостачальнику. Але у цьому випадку нового доданого продукту (нової кількості електроенергії) не виготовляється. Виробник і постачальник енергії лише перекладає супутні витрати із себе на споживача. Подолання основних проблем забезпечення економічної незалежності держави полягає дещо в іншому, на що буде звернуто увагу нижче.

В умовах дії правового режиму воєнного стану, діяльності українських підприємств під загрозою ворожих обстрілів, втрати підприємствами частини кваліфікованих співробітників через мобілізацію або еміграцію, підприємства енергетичної сфери повинні проявляти більшу гнучкість, ніж зазвичай. Мабуть сьогодні уже недостатньо просто знижувати собівартість видобутку і доставки одиниці електроенергії. На перший план має виходити диверсифікація у способах і місцях отримання електроенергії, її доставки, її використання тощо.

Уже більше двадцяти років діє Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року № 555-IV, яким суб'єктам бізнесу та

домогосподарствам пропонується отримувати енергію з відновлюваних джерел - відновлюваних невикопних джерел енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, аеротермальна, геотермальна, гідротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів [3]. Через безпеку для навколишнього природного середовища виробництво енергії із наведених джерел є основою «зеленої» енергетики. Роль цієї енергетики в умовах загроз воєнного часу лише зростає.

Стратегією злочинної російської влади було знищення енергетичної сфери України узимку 2022–2023 років. Численні ракетні та дроніві атаки здійснювалися на українські електростанції, розподільні станції, навіть вузли та лінії електромереж. Тоді енергетичній системі України вдалося вистояти завдяки допомозі союзників та вдалій роботі операторів ППО. Узимку 2023–2024 років вектор стратегії агресора був іншим, проте остаточно спроби від намагання влучити в об'єкти енергетичної інфраструктури не припинилися.

Викладене вище наштовхує на пропозицію напряму забезпечення економічної незалежності держави. Для цього необхідно диверсифікувати джерела отримання електроенергії, зокрема через максимальне розширення альтернативних, відновлюваних, «зелених» джерел; максимально можливе їх розпорошення у межах різних регіонів; опір на захист дорогими системами ППО великих всесвітньо відомих об'єктів енергетики із одночасним поширенням великої кількості мініелектростанцій.

Великі гідроелектростанції генерують значну кількість електроенергії. Однак сьогодні, і навіть сто років тому, їх не можна було відносити до об'єктів «зеленої» енергетики через затоплення значних площ родючих ґрунтів та населених пунктів. Навіть гідроелектростанції на таких річках, як Псел чи Ворскла, все одно сповільнюють водотік, заважають міграції риб, затоплюють ґрунти. При цьому електростанції або греблі на річках також можуть стати цілями терористів. Гідроелектростанції на маленьких річках або портативні мінігідроелектростанції на струмках, через які не затоплюються ґрунти та не змінюється природній хід води, можна вважати повноцінними об'єктами «зеленої» енергетики. Такі електростанції через невеликі розміри є нераціональною воєнною мішенню для ворожої авіації та артилерії. А користь від таких станцій у випадку їх поширення може бути колосальною – від вирішення проблеми забезпечення електроенергією суб'єктів малого бізнесу та домогосподарств і до забезпечення економічної незалежності держави в умовах війни. Домогосподарства при цьому можуть отримати дохід у вигляді оплати їм державою «зеленого» тарифу у розмірах, визначених постановою НКРЕКП від 29 грудня 2023 року № 2653 [4]. Раніше нами вказувалося, що незважаючи на хаотичне і безсистемне регулювання державою в особі органу законодавчої влади (Верховної Ради України), органів виконавчої влади (КМУ, НКРЕКП) діяльності у сфері «зеленої» енергетики, вектор розвитку законодавства є вірним: найвищі «зелені» тарифи для найперших виробників позитивно вплинули на появу сектору «зеленої» енергетики; із плином часу та завдяки розширенню цього сектору держава цілком виправдано поступово зменшує

«зелені» тарифи, які не повинні бути вищими за середньоєвропейські [5, с. 66]. На підтвердження можна навести динаміку зміни «зеленого» тарифу за декілька років. Так, наприклад, було встановлено «зелений» тариф на електричну енергію, вироблену з енергії сонячного випромінювання генеруючими установками приватних домогосподарств, встановлена потужність яких не перевищує 30 кВт та які введені в експлуатацію:

з 01 квітня 2013 року по 31 грудня 2014 року – 1445,21 коп/кВт·год (без ПДВ);

з 01 січня 2015 року по 30 червня 2015 року – 1299,82 коп/кВт·год (без ПДВ);

з 01 січня 2020 року по 31 грудня 2023 року – 655,34 коп/кВт·год (без ПДВ);

з 01 січня 2024 року по 31 грудня 2024 року – 590,24 коп/кВт·год (без ПДВ).

Було встановлено «зелений» тариф на електричну енергію, вироблену з енергії вітру генеруючими установками приватних домогосподарств, встановлена потужність яких не перевищує 50 кВт та які введені в експлуатацію:

з 01 січня 2019 року по 31 грудня 2019 року – 468,72 коп/кВт·год (без ПДВ);

з 01 січня 2020 року по 31 грудня 2024 року – 420,98 коп/кВт·год (без ПДВ).

Було встановлено «зелений» тариф на електричну енергію, вироблену з енергії вітру та сонця на комбінованих вітро-сонячних генеруючих системах приватних домогосподарств, встановлена потужність яких не перевищує 50 кВт та які введені в експлуатацію:

з 01 січня 2019 року по 31 грудня 2019 року – 659,68 коп/кВт·год (без ПДВ);

з 01 січня 2020 року по 31 грудня 2024 року – 494,76 коп/кВт·год (без ПДВ)

[4].

У випадку продовження політики на поступове зниження «зелених» тарифів для домогосподарств і суб'єктів господарювання та доведення їх до розмірів, нижчих за відпускну вартість електроенергії для суб'єктів господарювання та громадян, держава зможе не лише зберігати навколишнє природне середовище, а ще й забезпечувати свою економічну незалежність. Власники «зелених» мініелектростанцій зможуть підтримати себе і допомогти державі. Мінімальна нормативна база в Україні наявна. На перший план має виходити консультативна та організаційна допомога суб'єктам малого підприємництва і домогосподарствам з боку місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Diahovchenko I., Volokhin V., Derevyanko B. Prospects of Nanomaterials Use in Current and Voltage Hall Sensors to Improve the Measurements Accuracy and Reduse the External Impacts. *Proceedings of the 2017 IEEE 7-th International Conference on Nanomaterials: Applications and Properties (NAP 2017) (Zatoka, Ukraine. September, 2017)*. Part 3. Sumy: Sumy State University. P. 266–270. URL: <http://ieeexplore.ieee.org/document/8190239/metrics>

2. Volokhin V., Diahovchenko I., Derevyanko B. Electric Energy Accounting and Power Quality in Electric Networks with Photovoltaic Power Stations. *2017 IEEE International Young Scientists Forum on Applied Physics and Engineering (YSF 2017)*

(Lviv, Ukraine. October, 17-20, 2017). Lviv. P. 36–39. URL: <http://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8126588/>

3. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20 лютого 2003 року № 555-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 24. Ст. 155.

4. Про встановлення «зелених» тарифів на електричну енергію, вироблену генеруючими установками приватних домогосподарств: постанова НКРЕКП від 29 грудня 2023 року № 2653. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2653874-23#Text>

5. Дерев'янко Б.В. Тенденції розвитку законодавства України про «зелені» тарифи на електричну енергію. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 2 (71). С. 62–71. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/257>